

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma ferendi s[e]n[tent]iam. vel iniu[n]gendi p[o]enite[n]tia[m] diffamato
de haeresi & suspecto, aliàs de eade[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

vel vehementer, quia multum interest, vt alias A
supra dictum est.

185 Prædictæ autem purgatio, & abiuratio fiant
in vulgari, si fiant publicè, & coram vulgaribus;
si autem tantummodo coram viris litteratis, & a
litteratis, poterunt fieri in Latino. Et si fiant pu-
blicè (vt videtur secundum ratione in familia, & quia
est publicè diffamatus) fiant cum solemnitate in
Ecclesia, de qua dictum est frequenter, scilicet,
in die festiua; & factò sermone per Inquisitorè
prius in dicto in Ecclesijs parochialibus, & reli-
giosorum: & sermonibus alijs suspensis pro illa
die; & posito abiurando in populi medio, vt ab
omnibus videatur; & lectis primitus ibidem pu-
blice eius culpis per notarium, seu aliquem reli-
giosum, seu clericum sacularem.

Factisque antedictis purgatione, & abiuratio
ne, Inquisitor (vt alias dictum est pluries) indicet
sibi publice periculum, quod sibi imminet, si in
hæresim prolatur; de cuius periculo dictum est
statim: quibus sic actis, feretur sententia seu pœ-
nitentia per formam tenoris sequentis.

*Forma ferendi sententiam vel inun-
gendi pœnitentiam diffamato de hæresi,
& suspecto alias de eadem.*

186 N Os N. Episcopus talis ciuitatis, & frater N.
Ordinis Prædicatorum Inquisitor hereticæ
prauitatis, in terris tali ditioni, talis domini subie-
ctis, a sancta sede Apostolica specialiter delega-
tus: Diligentius attendentes, quod tu de tali lo-
co, & talis diocesis, fuisti delatus nobis de tali hæ-
retica prauitate, exprimaturs illa, Nos volentes, vt
tenebamur, iudicialiter informari, an tu incidis-
ses in prædictam hæresim condemnatam, ad in-
quirendum, testes examinandum, teque citandū
& interrogandum medio iuramento, & ad alia
facienda, que fienda erant per nos, descendimus,
& processimus, vt decebat. Quibus peractis, vis-
tis & diligenter inspectis pariter & discussis, pro-
cessus meritis huius causæ, & omnibus, & singu-
lis productis, actis, & actitatis aqua laxe libratis,
habitoque in & super illis, theologorum, ac in iure
peritorum pluries in auro consilio, ac digesto, re-
perimus te de prædicta hæresi in tali loco, seu ta-
libus locis apud bonos, et graues publicè diffama-
tum: propter quod, vt nobis mandant canonica
instituta, & in diximus tibi purgatione canonica,

qua coram nobis hic publicè te purgasti, & ipsi cō-
purgatores pariter te purgarunt. Inuenimus etiā
te talia comisitisse, exprimaturs illa, propter quæ,
& non immerito, te suspectum habuimus vehe-
menter, seu leuiter: dicatur si est illud vel illud, &
hoc de heretica prauitate: propter quod fecimus
te vt taliter suspectū hereticum abiurare, dicatur,
nem hereticum, si abiurauit vt suspectus vehemen-
ter; vel hereticum supradicta, si vt suspectus leuiter:
Verū quia non possumus, nec debemus, talia
qua peregisti, vltatenus tolerare, sed cogimur ea
vitare: iustitia suadente, ad hoc vt reddaris cau-
nor in futurum, & vt crimina nō remaneant im-

† Al. vindica
re

punita, & vt ceteri non reddantur procliuiores
ad similia committenda, & vt Creatoris iniuriæ
nō aquanimitè tolerantur: Ea propter te talem
prædictum purgatum, & abiuratū, hic in nostra
præsentia personaliter constitutum, in hoc loco,
& hora tibi in antea assignatis; Nos Episcopus,
& Inquisitor præfati sedentes pro tribunali mo-
re iudicū iudicantiū, sacrosanctis Euangelijs po-
sitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium no-
strū prodeat, & oculi nostri videant æquitatem;
sententiamus, seu pœnitentiamus per modum,
qui sequitur, scilicet, quod tenearis, &c.

Ponantur illa que videbuntur magis ad bono-
rem fidei esse, & ad exterminationem hereticæ pra-
uicatis, vt pote, quod certis diebus Dominicis, & fe-
stis, habeat stare ad portam talis, vel talis Eccle-
siae cum cereo tanti ponderis in manus dum Missam
solemnia celebrantur, capite discooperto, & pedibus
nudatis, & offerte ad altare cereum antedictum, &
habeat sextis ferijs ieiunare, & quod certo tempore
locum illum non audeat exire, sed certis diebus heb-
domada se habeat Episcopo, vel Inquisitori præsen-
tare, & similia, que in iurgenda videbuntur secun-
dum culparum exigentiam, & varietatem: quia nō
potest dari vna regula generalis. Lata fuit hæc sen-
tentia, seu pœnitentia, &c.

Qua lata, exequiatur: poteritque; dispensari; vel
mitigari, vel commutari, secundum quod nego-
tium, & pœnitentis correctio, & humilitas hoc re-
quirunt: quia potestatem habent Episcopus, &
Inquisitor, etiam si non retineat, & hoc de iure,
vt in c. Vt commissi, de hæret. lib. 6.

COMMENT. XLIII.

In amonui supra super 2. modo processum termi-
nandi, hunc modum septimum eo nomine a secu-
do differre, quia ibi de solo diffamato, hic vero de
diffamato simul & suspecto agitur.

Ac de hoc modo agit etiam breuiter Tabienus
in summa verbo, Inquisitor. §. 18. & Iacobus Spre-
nger in malleo maleficarum, 3. par. q. 26. Syluester
de Strigibus, lib. 3. c. 4. puncto 9. & alij.

Quæcumque autem necessaria sunt ad intelligen-
dum hunc modum, plenissime dicta sunt a nobis su-
pra super dicto 2. modo processum fidei terminandi.

Hoc solum præterea admonebo lectorem, ne for-
tassis dum hæc legit apud Emericum, quid iniqua
durius in reos huius criminis fiat, animaduertē-
dum esse id, quod docuimus supra par. 2. super cap.
inter sollicitudines. §. ita tamen. & sequentibus, nec
facile, & frequenter purgationem indicat, cum sit
remedium valde dubium, et periculosum, sed ad alia
iuris remedia confugiat.

Ita quod si prolatur in aliam speciem hæ-
reticæ, pœna relapsi debita non punietur ratione
abiurationis, &c. Videtur Hic Emericus senti-
re, quod si is qui abiurauit de leui, postea manife-
stè incidat in eam hæresim, quā prius vt leuiter sus-
pectus abiurauit, debeat censeri relapsus, que senten-
tia videtur fuisse Ancharani in cap. accusatus. no-
tabili 6. de hæret. lib. 6. quod tamē est falsum, vt do-
cui supra par. 2. super quæst. 58. §. vel post consili-
vii

Abi ostendi qd certissime Emericum vere tenere co-
nariam opinionem. quare hic locus ita est accipien-
dus: Qui leuiter abiurauit, si relabatur in aliam ha-
resim ab ea, quam abiurauit, non erit relapsus; quia
non abiurauit omnem heresim: adde, neq; erit relap-
sus ad hoc vt relapsorum poena puniatur; etiã si in
eadem heresim, quam leuiter abiurauit, incidisse de-
prehendatur. Dixi; ad hoc vt relapsorum poena
puniatur: quoniam si vocis proprietate spectemus,
re vera erit dicendus relapsus, cum in priorem lap-
sum recidat. nec putandum est virum egregie erudi-
tum aliter sensisse. Nec video quomodo aliter possem hunc
locum accipere, quem non sum ausus immutare, quia
omnes codices penitus conueniebant. ceterũ ita pu-
tabam legendum, vt ex serie auctoris colligitur: Ita
quod si prolabatur in eandem speciem heresis.
sive ita: Ita quod si prolabatur in eandem, vel in
aliam speciem heresis, &c.

b Ratione autem purgationis canonica est du-
bium, &c.] Admonui supra in hac 3. par. super 2.
modo processum fidei terminandi. §. nec contemnat.
Emericum varijs locis, varie scripsisse de hac diffi-
cultate: sed ne actum agam, quid mihi in hoc dubio
sentiendum videatur, dixi copiose praecitato commẽ-
tario, vbi omnino videas.

*De octauo modo terminandi processum fi-
dei per abiurationem faciendam
ab heretico poenitente.*

Ctauus modus processum fidei ter-
minandi & finiendi est, quando de-
latus de heretica prauitate, meritis
processus diligenter discussis, cum
bono cõsilio in iure peritorum, re-
peritur confessus heresim, sed poenitens, & alias
non relapsus veraciter; & hoc est quando delatus
ipse confitetur iudicialiter Episcopo, vel Inquisi-
tore medio iuramento, fore verum qd ipse tanto
tempore stetit, & perseuerauit in illa, seu alia, de
qua delatus est heretica prauitate, & illi credidit
& adhesit, sed postmodum ad informationẽ Epi-
scopi, & Inquisitoris tandem vult resiliire, & ad
gremium Ecclesiae redire, & illam ac omnẽ aliã
heresim abiurare, & satisfacere prout ipsi volue-
runt ordinare, & non reperitur, quod vnquã alias
heresim aliquam abiurauerit, sed nunc abiurare
prompto animo est paratus.

Circa istum talis practica est seruanda. Talis
enim est quod multis annis steterit in heresi
praedicta, ac et alijs quibuscumque, illas credide-
rit, dogmatizauerit, multosque induxit in er-
rores; si tandem cum effectu illas hereses consen-
serit abiurare, & satisfactionem congruã ad ar-
bitriũ Episcopi & Inquisitoris exhibere; non est
tradendus brachio seculari vltimo supplicio fe-
riendus; nec si est clericus, degradandus, sed est
ad misericordiã admittendus, iuxta c. Ad abolen-
dam. §. praesenti. extra de heret. & abiurata pri-
mitus heretica prauitate, est in perpetuum car-
cerem detrudendus, iuxta c. Excoicamus. 2. §. si
quis. & absolutionis beneficio impedito, & iniũ

Acto eidem, quod talibus iniungi consuevit, iuxta
c. Vt officium, prouiso tamen solerter, ne simula-
ta fictione redeat fraudulenter, & Episcopum et
Inquisitorem; immo seipsum fallendo, sub agni
specie lupum gerat. Prouidendũ
ne ficta sit he-
reticorũ con-
fessio.

Modus autem disponendi ad abiurationem ta-
lis erit.

*Forma disponendi ad abiurationem
faciendam per illum, qui est propria con-
fessione in heresi deprehensus, & poeni-
tet. & alias non relapsus.*

IN primis Episcopus & Inquisitor inter se
cordabunt de praedicta abiuratione fienda pu-
blice, aliqua certa die Dominica, vel festiua, quẽ
quidem non sit Dominica de Aduentu, vel Qua-
dragesima, vel alias dies multũ solemnis, vt dies
Natiuitatis Domini, vel festum Paschae, & simi-
les, quia praedictis diebus honestũ est sermones
non suspendere, & quemlibet accedere ad eccle-
siam suam parochialem; quod fieri non posset si
in illa fieret abiuratio antedicta: tum quia suspen-
derentur sermones; tum etiam quia omnes con-
fluere ad ecclesiam, in qua fienda foret abiur-
ratio supradicta. Concordata igitur de tali certa
die Dominica, vel festiua, mandabitur praecedenti
die Dominica, seu alia festiua, per dies aliquos
ante praefixam diem ad abiurandum praecedente,
ex parte Episcopi & Inquisitoris, curatis om-
nibus ecclesiarum illius ciuitatis, vel loci, in quo
praedicta abiuratio est fienda, vel religiosus, qd ha-
beret illa die populo praedicare, quod insinuet pu-
blice populo, ac clero, quod tali Dominica, seu
die festiua, Inquisitor in tali ecclesia pro fide &
de fide sermonem faciet generalem; & sic quod
quilibet vadat illuc ad videndum, & audiendum
causam fieri, & habebunt ex parte domini nostri
Papae Indulgentiam consuetam, scilicet, quadra-
ginta dierum, indicando etiam, quod illa die nõ
erit alius sermo in loco illo. Quo facto, mittatur
ex parte Episcopi & Inquisitoris ad domos reli-
giosorum; qui praedicant communiter verbum
Dei, & intimabitur eorũ superioribus, quod die
Dominica sequenti, seu tali die festiua, Inquisitor
sermonem faciet pro fide in tali ecclesia genera-
lem, & quod suspendit omnes alios sermones: &
ideo quod nullus in loco illo praediceat illo mane,
sed quod quilibet superior mittat quatuor fra-
tres, vel duos prout videbitur, qui intersint sermo-
ni, & abiurationi, & sententiae ferenda.

Medio autem tempore Inquisitor sermonem
suum ordinabit, iuxta materiam fidei, de qua pro-
tunc est agendum: ordinabit etiã cum Episcopo
de culpis in scriptis redigendis, abiuratione for-
manda, & sententia, ac etiam de loco & sede, seu
baptimento ponendo in alto in ecclesia antedicta
in medio, in quo possit poni abiurandus & senten-
tiandus, vt ab omnibus videatur. ordinabit etiam
de veste fienda ad modum scapularis religiosorũ
sine tũ capucio, qd sit de pãno liuido, vel alterius
coloris, & habeat insertas cruces ante & retro de-
panno, Vestis poeni-
tentialis.